

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **M. N.**, zastoupen JUDr. Davidem Černým, advokátem se sídlem Praha 2, Vinohradská 343/6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2004, č. j. 9 Az 191/2003 - 23,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokáta JUDr. Davida Černého **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministra vnitra ze dne 12. 6. 2003, č. j.: OAM-933/AŘ-2002, jímž byl zamítnut jeho rozklad a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 16. 5. 2001, č. j. OAM-880/VL-07-P19-2000 o neudělení azylu z důvodů nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen zákon o azylu). Rozsudek městského soudu vycházel ze skutečnosti, že rozhodnutí žalovaného je vydáno v souladu se zákonem, neboť správní

orgán vyšel ze spolehlivě zjištěného skutečného stavu věci a důvody žadatelem tvrzené nejsou důvody, pro které by bylo možno azyl udělit.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti namítl pochybení správního orgánu spočívající nepřesném a neúplném zjištění skutečného stavu věci a v nedostatku logické vazby mezi zjištěnými podklady a rozhodnutím. Poukázal na ohrožení svého života na Ukrajině, kde stát takové poměry trpí a podporuje. Proto u něho měly být shledány humanitární důvody podle § 14 zákona o azylu. Evropský soud pro lidská práva opakovaně vyslovil, že nelze vyhostit osobu, existují-li prokazatelné obavy z možnosti mučení či nelidského a ponižujícího zacházení v zemi původu. Také Příručka k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků v čl. 53 upozorňuje na situace, které sice nejsou přímo pronásledováním, ale ve svém souhrnu vyvolávají ovzduší nejistoty opravňující pocity pronásledování. Současně stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a o její veřejné projednání.

V doplnění kasační stížnosti namítl kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť soud se nesprávně ztotožnil s právním názorem žalovaného přesto, že v jeho případě docházelo k pronásledování mafií. V situaci, kdy je místo ovládáno mafií propojenou se státními úřady a veškerou infrastrukturou, je třeba stěžovatele považovat za příslušníka sociální skupiny osob nepřislušejících k mafií. Strach z pronásledování pro příslušnost k této sociální skupině byl v řízení prokázán jednoznačně, stejně tak jako konkrétní ohrožení na životě. Soudu dále vytýká, že vůbec nehodnotil přítomnost důvodů azylu humanitárního, které by při případném nesplnění podmínek § 12 zákona o azylu spočívaly v hrozbě mučivých útrap a fyzické likvidace při návratu na Ukrajinu.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti popřel důvodnost kasační stížnosti s tím, že jeho rozhodnutí a i napadený rozsudek byly vydány v souladu s právními předpisy.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku městského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud posuzoval důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Rozhodoval přitom bez jednání, jak předpokládá ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., neboť neseznal důvod pro doplnění dokazování; žádost stěžovatele důvodem k nařízení jednání není.

Stěžovatel jednak výslovně namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spočívající v nesprávném právním posouzení azylových důvodů, jednak, bez odkazu na příslušné ustanovení zákona, namítá i důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spočívající v opomenutí soudu vypořádat se s důvody humanitárního azylu.

Stěžovatel sice také poukazuje na nedostatky v řízení před správním orgánem, ovšem kasační stížnost je opravným prostředkem proti rozhodnutí soudu (§ 102 s. ř. s.) a její důvody stanovené v § 103 odst. 1 s. ř. s. také mohou směřovat pouze proti postupu či rozhodnutí soudu. Jestliže v této souvislosti stěžovatel soudu ničeho nevytýká, nejde o projednatelnou kasační námitku.

Ke kasačním tvrzením ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel v návrhu na zahájení azylového řízení dne 29. 8. 2000 uvedl, že prodával na tržišti, neplatil peníze vymáhané mafií, byl zbit, a proto odjel v dubnu 1997 do České republiky. V důvodech vlastnoručně napsaných stojí „utlačování ze strany kriminálních struktur a hrozba fyzického vypořádání“. Při pohovoru dne 19. 3. 2001 upřesnil dobu fyzického napadení (v zimě 1997) s tím, že při návštěvě na Ukrajině v lednu 2000 byl stejnými osobami vyhledán s požadavkem na peníze a opět byl zbit, protože platit odmítl. Na neznámé osoby podal písemně stížnost na policii, vyznění žádné neobdržel a na její postup si nestěžoval, nemělo by to smysl. V ČR pracuje od r. 1997, pro azyl se rozhodl až po poslední návštěvě na Ukrajině, neboť se obává návratu, který by pro něho znamenal nebezpečí ze strany vymahačů i policie, která je s mafií propojená. Neměl by tam možnost podnikat a při jiném zaměstnání by plat nestačil k obživě. V závěru pohovoru je konstatován přehled opatřených podkladů, žadatel byl vyzván k seznámení s nimi a výslovně uvedl, že se nimi seznámit nechce. Ministerstvo vnitra po obstarání zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 25. 2. 2000 o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině a dalších informací MZV ČR a z databanky ČTK rozhodnutím ze dne 16. 5. 2001 žadateli azyl z důvodů nesplnění podmínek podle § 12, § 13 odst. 1 a § 14 zákona neudělilo a současně vyslovalo, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona. V rozhodnutí jsou zhodnoceny azylové důvody podle § 12, § 13 odst. 1 i § 14 zákona o azylu s argumentací o jejich nenaplnění. V rozkladu stěžovatel namítl, že není jeho zájmem pouhá legalizace pobytu, neboť má povolen dlouhodobý pobyt. Také se u něho nejedná o pouhé ekonomické důvody, ale o fyzické násilí, ponižení a psychologický tlak, jemuž byl vystaven, včetně vlivu korupce ve všech orgánech. Ministr vnitra rozhodnutím ze dne 12. 6. 2003 rozklad zamítl a rozhodnutí ministerstva potvrdil s poukazem na pozbytí platnosti víza a oporu hodnocení ekonomických důvodů ve vlastním žadatelově tvrzení. Nedostatek souvislosti s azylovými důvody je i v tvrzeních o útocích mafie.

Žalobou se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného s poukazem na nedostatek svědomitého a odpovědného posouzení jeho žádosti, na nedostatky skutkových zjištění, na nemožnost vyjádření k podkladům rozhodnutí a na nepřesvědčivost rozhodnutí. Odkázal na ust. § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 47 odst. 3 správního řádu. Popsal nebezpečí hrozící mu na Ukrajině ze strany mafie s tím, že tamní policie není schopna účinné ochrany. Měl sice ekonomické problémy, ale až v důsledku pronásledování mafií. V tom je třeba spatřovat důvody pro udělení azylu odpovídající ust. § 12 zákona o azylu, minimálně pak překážce vycestování podle § 91 téhož zákona. Soud žalobu zamítl, přitom se konkrétně vypořádal s námitkami tvrzeného porušení procesních předpisů i zhodnocením azylových podmínek. Výslovně uvedl, že pronásledování mafií včetně fyzického napadení neodpovídá podmínkám § 12 zákona o azylu, pokud kriminální jednání není státem podporováno, prováděno, či nedostatečně potíráno. Důvody

podle § 13 zákona o azylu pak vůbec nepřicházejí v úvahu a pokud jde o důvody § 14 zákona o azylu, žalovaný se jimi zabýval a jeho úvaha nijak nevybočila z mezí zákona. Stejně tak soud neopomněl hodnotit důvody překážky vycestování ve vztahu k zákonným podmínkám, v daném případě opět nenaplněným.

Namítá-li stěžovatel nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., je třeba vycházet ze zákonných podmínek pro udělení azylu.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Za pronásledování se pro účely tohoto zákona (v rozhodném znění) považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem. Pro posouzení naplnění těchto podmínek je rozhodující především tvrzení žadatele, neboť on je tím, kdo se domáhá udělení azylu a kdo má povědomí o důvodech, které jej k tomu vedou. Stěžovatel v daném případě takto v průběhu azylového řízení označil zejména problémy spojené s vyhrožováním a fyzickým napadením ze strany mafie, tedy soukromých kriminálně jednajících osob. K tomu lze poukázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž potíže se soukromými osobami nelze označit za pronásledování a důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatel skutečně domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51). V daném případě stěžovatel uvedl, že napadení oznámil policii, neví však, jak bylo s oznámením naloženo, ani se tohoto zjištění nedomáhal a na její postup si nestěžoval. Obecná tvrzení o neúčinnosti takého oznámení a neschopnosti či neochotě státních orgánů poskytovat občanům ochranu před kriminálními živly neodpovídá zprávám o stavu v zemi. Nedůvěra žalovaného v účinnost zásahu státních orgánů rovněž není azylově relevantním důvodem (k tomu srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37). Tvrdí-li stěžovatel v kasační stížnosti, že měl být posouzen jako příslušník sociální skupiny osob nepřislušejících k mafii, lze i zde poukázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž tzv. „nečleny zločineckých struktur“ nelze považovat za sociální skupinu (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 - 49, zveřejněný ve Sb. NSS pod č. 401/2004). Navíc v daném případě stěžovatel námitku, že měl být posouzen jako příslušník pronásledované sociální skupiny, vznesl až v kasační stížnosti. Taková námitka je podle § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná. Ostatně těžko by bylo možno vytýkat městskému soudu, že nevážil důvody, které před ním uplatněny nebyly. Zprávy o zemi původu, a ostatně ani konkrétní údaje stěžovatelem tvrzené, také nenasvědčují tomu, že by mu hrozilo mučení, či nelidské a ponižující zacházení - z poukazu na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva proto rovněž nelze pro stěžovatele ničeho vytěžit. Příručka procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka podle Konvence z roku 1951 a Protokolu z roku 1967 o postavení uprchlíků, kterou vydal Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky jako komentář k Úmluvě o právním postavení uprchlíků z roku 1951, je žalovaným užívána jako pracovní materiál, není závazná. Jistě její ustanovení lze užít jako výkladového pravidla. Ustanovení čl. 53, na které stěžovatel poukazuje, ovšem opět nic nemění na závěru o nedostatku azylových důvodů. Z ničeho neplyne, že by stěžovatel ve své zemi byl podroben

opatřením, které by ve svém souhrnu byla diskriminačními a opodstatňovala pocit pronásledování státní mocí. Závěr žalovaného i městského soudu o nedostatku podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu je proto správný a kasační námitka podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není důvodná.

Pokud jde o námitku, že se městský soud nedostatečně vypořádal s důvody azylu podle § 14 zákona o azylu, je třeba především vycházet z ust. § 75 odst. 2 s. ř. s., podle něhož je soud při svém rozhodování vázán žalobními body. Rozsah přezkumu správního rozhodnutí soudem tedy určuje žalobce zformulováním žalobních bodů. K azylovým důvodům podle § 14 zákona o azylu však stěžovatel svou žalobou vůbec nemířil, žalovanému v tomto směru nic nevytýkal. Pokud soud stručně zhodnotil i další možnosti udělení azylu (podle §§ 13, 14 zák.), nelze mu vytýkat, že tak učinil nedostatečně, pokud tak vůbec činit nemusel. Proto nemůže být důvodná ani žalobní námitka podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že není dán žádný kasační stížností uplatněný důvod pro zrušení napadeného rozsudku, a proto kasační stížnost žalobce jako nedůvodnou podle ustanovení § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.). Stěžovateli byl pro toto řízení soudem ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 2x 1000 Kč za dva úkony právní služby (převzetí a příprava věci, písemné podání soudu) a 2x 75 Kč na úhradu hotových výdajů [§ 9 odst. 3, písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), d), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů], celkem 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. května 2006

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu